

Ako javnost ovakve egzaltacije ne shvata kao informaciju EPP-tipa, u najmanju ruku je zbrunjena. Zašto se, pored takvog obilja, u ovoj prenapregnutoj energetskoj bilanci uopće bakćemo naftom, ugljenom, uranom? Stvar, međutim, ni izdaleka nije tako jednostavna. U ovom napisu bacit ćemo jedan kritički pogled na problematiku Sunčeve energije.

Činjenica je da obnovljivi izvori sadrže goleme energije u usporedbi s potrebama civilizacije – dvadeset tisuća puta više – ali i bitnu manu: ta je energija izvanredno raspršena, rekli bismo izvanredno loše kvalitete. Toliko raspršena da je potrebno izvanredno mnogo truda, tj. opet energije, da bi se skupila i prilagodila za upotrebu. U neku ruku, čovjek se osjeća poput rode kojoj lisica nudi mnogo sočne juhe – u širokim i vrlo plitkim tanjurima. Prevelik zalogaj za današnji stupanj tehnologije. Iako se na prvi pogled zadatak može činiti jednostavnim, nije pronađeno niti se u bližoj budućnosti može očekivati, neko krapnije rješenje koje bi obnovljivu energiju učinilo konkurentnom.

ISTORIJA KAO FARSA

Mogućih energetskih izvora ima posyuda, samo je pitanje koliko energije treba porrošiti da bi se izvor iskorištavao. Na tom banalnom pitanju lomi se većina energetskih alternativa današnjice, pa i Sunčeva energija.

Dobro je ponекад zaviriti u muzej starina: Pariz 1878 – parni kotao i pumpa na sunčani pogon; Pariz 1878 – frizider za proizvodnju leda na sunčani pogon; Kairo 1913 – parni stroj od 55 konjiskih snaga na sunčani pogon; Danska 1910 – vjetroelektrične centrale – vjetrenjače proizvode električnu struju; Vermont 1942 – vjetroelektrična centrala od 1 250 kW; London 1980 – pumpa na energiju plime i oseke...

U najvećem dijelu svoje povijesti čovjek se, zapravo, obilno koristio obnovljivim izvorima energije i tek ih je nedavno napustio, upravo zbog toga što su bili skupi. Novi

izvori, nafta i ugljen, bili su jeftiniji. Povratak obnovljivim izvorima energije zapravo je povratak u prošlost. Ako se vraća, prošlost se vraća samo kao farsa, mogli bismo reći parafrazirajući Marksа. Povratak obnovljivim energetskim izvorima smislen je samo ako unosi novu kvalitetu. A za taj korak tehnologija izgleda nije zrela.

Kada danas govorimo o direktnoj primjeni Sunčeve energije od praktičnog interesa, radi se u prvom redu o zagrijavanju zgrada i vode pomoću Sunčeve energije. To ubiti nije nova tehnologija, već predstavlja samo povratak na put starih Rimljana i Indijanaca, koji je uglavnom bio napušten posljednjih stotinjak godina. To je najjednostavniji način korištenja Sunčeve energije, s najmanje udjela nove tehnologije, a ipak najbliži komercijalnoj upotrebi. U tome je i suština sunčanoenergetskog paradoksa i njegova najslabija točka.

PORAZNI REZULTATI

Sunčani optimisti navode ove podatke: u SAD, domovini modernog solarnog pokreta, prodano je u 1977. godini 3.300 aktivnih sunčanih sistema za grijanje kuća, 63.000 sistema za grijanje vode i 35.000 sunčanih sistema za grijanje bazena za plivanje.

Ali, napominje jedan stručnjak iz Ministarstva za energiju SAD, „u ovom trenutku solarna industrija je elitistički fenomen. Tipični kupac je čovjek četrdesetih ili pedesetih godina, naječešće intelektualac s godišnjim prihodom od oko 50.000 dollara. Njegov motiv za kupnju sunčanog uređaja je statusni ili filozofski. Ekonomičnost tu nije faktor“.

Što sprečava masovni prodror sunčanog zagrijavanja? Cijena! U odnosu na uštedu goriva, sunčani uređaji za zagrijavanje uglavnom su još suviše skupi, tj. zahtijevaju suviše veliku početnu investiciju. Doduše, sunčano grijanje ne troši gorivo, ali ta ušteda vrlo sporo amortizira znatno veću cijenu samog uređaja. Nedavno završena opsežna